

TÜRKİYE SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİ

ŞEHİR SAĞLIK PROFİLİ EĞİTİMİ

25-26 Mart 2021 / Online

Prof. Dr. E. Didem Evcı Kiraz

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Halk Sağlığı
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi
SKB Danışma Kurulu Üyesi

**15.45-16.30 : VII. Faz Rehberi: Stratejik ve Genel Hedefler,
Ana Temalar ve Öncelikler
Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz**

TÜRKİYE SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİ

1. GÜN PROGRAMI

25 Mart 2021 PERŞEMBE

13.30-13.45 : Hoş Geldiniz

Murat Ar

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

13.45-14.00 : Şehir Sağlık Profili Nedir ve Neden Hazırlanmalıdır?

Murat Ar

14.00-14.30 : Şehir Sağlığı Kavramı ve Günümüzdeki Önemi

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

**14.30-15.00 : Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatı,
DSÖ 13. Genel Çalışma Programı, 2019-2023
DSÖ VII. Faz Sağlıklı Şehirler Deklerasyonu,
Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Deklarasyonu**

Murat Ar

15.00-15.15 : Ara

15.15-15.45 : 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Araş.Gör.H.Çisem Akyıldız

**15.45-16.30 : VII. Faz Rehberi: Stratejik ve Genel Hedefler,
Ana Temalar ve Öncelikler**

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

16.30-17.00 : Soru ve Cevaplar

1.Günün Sonu

**DSÖ AVRUPA SAĞLIKLI ŞEHİRLER AĞI
FAZ VII (2019-2024) İÇİN UYGULAMA
ÇERÇEVESİ:**

HEDEFLER, GEREKSİNİMLER VE STRATEJİK YAKLAŞIMLAR

NIHAİ

Arka plan

DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağ'ının VII. Fazı, 30 yıllık hareketimiz için eşsiz bir fırsat sunmaktadır. Ülkelerimizi, şehirlerimizi ve topluluklarımızı etkileyen acil ortak ve birbirine bağlı sorunlarla mücadele etme ihtiyacı konusunda artan bir küresel uzlaşma mevcuttur. Daha sürdürülebilir ekonomik ve sosyal kalkınma modelleri; iklim değişikliği ve çevresel zorlukların artan etkisi; büyüyen bulaşıcı olmayan hastalık yükü; yaşlanan nüfus ve insan dolaşımı nedeniyle oluşan zorluk ve fırsatlar; yeni teknolojilerin halk ve toplum yaşamının birçok yönü üzerindeki etkisi; sağlıkta eşitsizliklerin artması; ve diğer sağlık ve güvenlik sorunları konusunda ortaya çıkan taleplerle karşı karşıya bulunmaktayız. Bu eğilim ve değişimler, değer odaklı karar vermenin ekonomik ve sosyal kalkınma planlamasında merkeze yerleşmesini ve sağlık ve refah ile ilgili yaklaşımları yeniden tasarlamak ve yapılandırmak için önemli bölgesel, ulusal ve yerel tartışmaları tetiklemektedir.

Değişen sağlık ortamını ele almak için, DSÖ Avrupa Bölgesi'nin Üye Devletleri Eylül 2012'de, artık Bölge genelinde uygulanmakta olan sağlık ve refah için yeni bir ortak Avrupa politika çerçevesini oluşturan Sağlık 2020¹ konusunda anlaşmaya varmıştır. Ağ, VI. Fazda Sağlık 2020'yi yerel düzeyde uygulamak için stratejik bir araç görevi görmüştür.

İki gelişme ayrıca yeni fırsatlar sunmaktadır. Bunlardan birincisi, Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündeminin Birleşmiş Milletler'in tüm ülkeleri tarafından Eylül 2015'te kabulüdür²; Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi dönüşüme, daha fazla ortaklığa ve küreselleşmiş bir dünyada sürdürülebilir kalkınmaya değer odaklı bir yaklaşım oluşturmaya yönelik bir eylem çağrısıdır. İkincisi ise DSÖ'nün On Üçüncü Genel Çalışma Programının (GPW13) benimsenmesidir; *bu programı sağlıklı geliştirmek, dünyayı güvende tutmak, hassas gruplara hizmet etmek*³ için Mayıs 2018'de Ağa üye şehirler ve DSÖ arasındaki yenilenmiş ortaklık için bir çerçeve oluşturmuştur.

Yerel eylem ve yerel yönetimlerin kararları, sağlığın belirleyicilerinin yanı sıra, yukarıda belirtilen tüm halk sağlığı sorunlarını güçlü bir şekilde etkileyebilir. Sağlıklı şehir alanında liderlik hiç olmadığı kadar önemli hale gelmiştir.

Sağlığı ve refahı artırmak için şehirleri değiştirmek

Bölge nüfusunun üçte ikisi, hizmetlere, kültüre ve rekreasyona daha fazla erişim sunan ve bireylerin ve ailelerin refahını artırmak ve geliştirmek için fırsatlar sağlayabilen kentsel

sağlıksız yerler olarak nitelenmesine de sebep olabilmektedir. Aşağıda, kentsel ortamlarda ciddileşebilen birkaç sağlık riski örneği bulunmaktadır.

- **Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar:** Küresel ölümlerin toplam %63'ü bulaşıcı olmayan hastalıklara (BOH) bağlanabilir. Riskler arasında kardiyovasküler ve pulmoner hastalıklara yol açabilen, fiziksel hareketsizlik ve şişmanlığın yanı sıra, ulaşım kaynaklı kentsel hava kirliliği de bulunmaktadır. Kapalı alanlardaki hava kirliliği, iskemik kalp hastalığı, kanser ve astım riskini arttırmaktadır. Toplam 1,4 milyon Avrupalı kirli çevre yüzünden her yıl erken yaşta ölmektedir, bu Avrupa'daki yıllık ölümlerin %15'ine karşılık gelmektedir. Bölgede her yıl 1 milyon ölüm fiziksel hareketsizlik nedeniyle.
- **Çocuk Yoksulluğu:** Yüksek gelirli ülkelerde, çocukların beşte biri hala yoksulluk yaşamaktadır ve sekizde biri ise gıda güvenliğine sahip değildir. Pek çok ülke, bunu hafifletmek için sosyal yardımlar kullanmaktadır ve bunlar genellikle belediyeler tarafından yerel düzeyde belirlenmekte ve sunulmaktadır. Yüksek gelirli ülkelerde ise sosyal transferler çocuk yoksulluğunu %40 oranında azaltabilmektedir. En etkileyici sonuçlar çocuk yoksulluğu oranlarını 2008 yılından bu yana üçte iki oranında azaltmış olan Finlandiya, İzlanda ve Norveç'te görülmüştür.
- **Çocukluk çağı obezitesi:** Obezite yanlış bir beslenme şekli olarak tanımlanmaktadır ve Bölge'nin hemen hemen bütün ülkelerinin çocuklarında şişmanlık artmaktadır: 11 yaşından büyük her üç çocuktan biri aşırı kilolu veya obezdir. Genellikle yerel yönetimler tarafından yönetilen okullar, okul yemekleri, beslenme eğitimi ve enerji açısından yoğun fakat besin açısından zayıf yiyecek ve içeceklerin reklamını ve pazarlanmasını sınırlama veya yasaklama yoluyla çocukların beslenmelerini etkilemekte çok önemli bir rol oynamaktadır.
- **Karayolu trafik yaralanmaları:** Bölge'de her sene karayolundaki trafik kazalarında toplam 92.492 kişi hayatını kaybetmektedir ve bunların yarısı yayalar, bisikletliler ya da motosikletlilerden oluşmaktadır. İyi şehir planlaması, daha iyi yaya geçitleri, ayrı bisiklet yolları ve yerel olarak belirlenen hız sınırları gibi önlemlerle yol güvenliğini artırabilir.

Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatı: Herkes İçin Daha Sağlıklı ve Daha Mutlu Şehirler

Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatı⁴, Şubat 2018'de, Danimarka'nın Kopenhag şehrinde UN City'de gerçekleştirilen DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Belediye Başkanları Zirvesi'nde kabul edilmiştir. Bu belge, güvenli, kapsayıcı, sürdürülebilir ve esnek toplumlar oluşturmak için dönüştürücü bir yaklaşım ortaya koymaktadır. 2030 Gündemi ve GPW13 ile tam uyumlu bir vizyona sahiptir ve Sağlıklı Şehirler çalışmalarına 2030 yılına kadar rehberlik edecektir. Bu belge vizyonumuzun birinci bölümünü oluşturmaktadır (2019-2024). Birinci bölümün sonunu değerlendirmek ve ikinci bölümün (2025-2030) eylem ve önceliklerini gündeme almak için bu sürenin sonunda bir inceleme planlanmaktadır.

Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatı ile şehirler aşağıdakiler

tedir.

Kutu 1. Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatı

Faz VII'nin ana temaları, Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatının altı temasına dayanmaktadır:

- şehirlerimizi oluşturan **insanlara** yatırım yapmak;
- sağlığı ve refahı iyileştiren kentsel mekanlar tasarlamak;
- sağlık ve refah için daha fazla **katılımı** ve ortaklıkları teşvik etmek;
- toplumsal **refahı** ve ortak mal ve hizmetlere erişimi iyileştirilmek;
- kapsayıcı toplumlar aracılığıyla **barışı** ve güvenliği teşvik etmek; ve
- **gezegenimizi** sürdürülebilir tüketim ve üretim uygulamalarını da kullanarak bozulmalardan korumak.

Bu altı tema ayrı eylem alanları değil, birbirine bağımlı, bölünemez ve karşılıklı destekleyici süreçlerdir. Her birini başarmak için, birlikte ele alınması gerekir.

Kutu 5. DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağının Stratejik Hedefleri

- Sağlığı belediyelerin sosyal ve politik gündeminin en üstüne çıkarmak için gerçekleştirilen çalışmaları desteklemek
- Sağlık ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik olan ve sağlığın, sağlık alanında eşitliğin ve Avrupa Herkes için Sağlık ve Sağlık 2020 prensiplerinin uygulanmasına yönelik yerel politika ve uygulamaları desteklemek
- Sağlık, tüm politikalarda sağlık alanında eşitlik ve sağlık için entegre planlamaya yönelik sektörler arası ve katılımcı yönetişimi desteklemek
- Avrupa Bölgesindeki tüm şehirlerde sağlığı geliştirmek için kullanılabilecek politika ve uygulamalara yönelik uzmanlıklar, sağlam kanıtlar, bilgi ve yöntemler sunmak
- Avrupalı belediyeler ve yerel yönetimlerce oluşturulmuş ağlar ve kent sorunları üzerinde çalışan kuruluşlar arasında dayanışma, işbirliği ve birlikte çalışmayı desteklemek
- Avrupa Bölgesindeki tüm Üye Devletlerin DSÖ Avrupa Ağına erişimini artırmak

Ulusal ağlar için Faz VII başvuru formu

1. Faz VII hedeflerinin ulusal ağ tarafından uygulaması

Hedef 1: Herkes için sağlık ve refahı teşvik etmek ve sağlık eşitsizliklerini azaltmak

Ulusal ağınız herkes için sağlık ve refahı nasıl artıracak ve sağlık alanındaki eşitsizlikleri nasıl azaltacak?

Lütfen 250 kelimeden daha az olmak kaydıyla en fazla üç çalışmanızı belirtin. Bu çalışmalar ölçülebilir olmalıdır. Bu çalışmalar, Faz VII boyunca ulusal ağın değerlendirilmesi için temel sağlayacaktır.

Hedef 2: Ulusal, bölgesel ve küresel ölçekte örnek oluşturarak liderlik etmek

Ulusal ağınız, VII. Fazın stratejik hedeflerine ulaşmak için ulusal, bölgesel ve küresel seviyede nasıl liderlik sergileyecektir?

Lütfen 250 kelimeden daha az olmak kaydıyla en fazla üç çalışmanızı belirtin.

Hedef 3: DSO'nun stratejik önceliklerinin uygulanmasını desteklenmesi

Ulusal ağınız DSO stratejik önceliklerinin uygulanmasını nasıl destekleyecektir?

Lütfen 250 kelimeden daha az olmak kaydıyla en fazla üç çalışmanızı belirtin.

2. Ana temaların ulusal ağ tarafından uygulaması

Tema 1: Kentlerimizi oluşturan insanlara yatırım yapmak

Lütfen, ana temanın genel olarak nasıl ele alınacağını ve hangi konuların üzerinde durmayı düşündüğünüzü belirtin (*en fazla 250 kelime*). Bu, ağınızın Faz VII durum analizi raporunun sonuçları ile ilişkili olmalıdır.

Tema 2: Sağlık ve refahı artıran kentsel mekanlar tasarlamak

Lütfen bu ana tema alanında genel olarak nasıl çalışacağınızı ve hangi konuları vurgulamayı düşündüğünüzü belirtin (*en fazla 250 kelime*). Bu, ağınızın Faz VII durum analizi raporunun sonuçları ile ilişkili olmalıdır.

Tema 3: Sağlık ve refah için daha fazla katılım ve ortaklıklar

Lütfen, ana temanın genel olarak nasıl ele alınacağını ve hangi konuların üzerinde durmayı düşündüğünüzü belirtin (*en fazla 250 kelime*). Bu, ağınızın Faz VII durum analizi raporunun sonuçları ile ilişkili olmalıdır.

Tema 4: Daha iyi toplumsal refah ve ortak ürün ve hizmetlere erişim

Lütfen bu ana tema alanında genel olarak nasıl çalışacağınızı ve hangi konuları vurgulamayı düşündüğünüzü belirtin (*en fazla 250 kelime*). Bu, ağınızın Faz VII durum analizi raporunun sonuçları ile ilişkili olmalıdır.

Tema 5: Kapsayıcı toplumlar aracılığıyla barış ve güvenliği geliştirmek

Lütfen bu ana tema alanında genel olarak nasıl çalışacağınızı ve hangi konuları vurgulamayı düşündüğünüzü belirtin (*en fazla 250 kelime*). Bu, ağınızın Faz VII durum analizi raporunun sonuçları ile ilişkili olmalıdır.

Tema 6: Gezegeni bozulmaya karşı korumak, sürdürülebilir tüketim ve üretim de dahil olmak üzere örnek oluşturarak liderlik etmek

Lütfen bu ana tema alanında genel olarak nasıl çalışacağınızı ve hangi konuları vurgulamayı düşündüğünüzü belirtin (*en fazla 250 kelime*). Bu, ağınızın Faz VII durum analizi raporunun sonuçları ile ilişkili olmalıdır.

3. Faz VII için üç iyi uygulama alanı - sadece mevcut ulusal ağlar içindir

Faz VII, karşılıklı öğrenme ve ilham için diğer ulusal ağlarla paylaşılabilir **üç iyi uygulama örneğinin** oluşturulmasını içerecektir. Bunlar ihtiyaca göre öncelikli sağlık hedeflerini veya mülk gruplarını ele almalı ve uygun göstergelerle ortaya konulmalıdır.

VII. Faz başvurunuz başarılı olduktan sonra, Faz VII yayınlarına dahil edilecek ve DSO web sitesinde yer alacak ve diğer ulusal ağlarla paylaşılacak iyi uygulama örnekleri için tam bir örnek çalışma sunmanız istenecektir. Bu örnekler aynı zamanda, Faz VII'de ulusal ağınızın değerlendirmesinde de kullanılacaktır.

Üç örnekten her biri için lütfen şunları sunun:

- iyi uygulama örneği hakkında ele alması gereken ihtiyaç, temel başarılar ve alınan dersleri içeren kısa bir açıklama (lütfen 350 kelimeyi aşmayın);
- hangi SDG'lerin ve spesifik SDG hedeflerinden hangilerinin hedeflediği (lütfen kısa bir liste sunun); ve
- ilgili örneğin ele aldığı SDG hedefleriyle ilişkili olarak son yılın ilgili SDG göstergeleri - bu, ulusal ağınız için VII. Fazın değerlendirilmesinde temel rol oynayacaktır (lütfen basit bir liste sunun).

4. Faz VII için üç öncelikli faaliyet alanı

Faz VII, DSÖ Avrupa Sağlık Şehirler Ağı'nın üyesi olarak ele alacağınız üç öncelikli eylem alanının tanımlanmasını içerecektir. Bunlar, üye şehirlerinizin ihtiyaçlarını yansıtmalı ve ihtiyaca göre öncelikli sağlık sonuçlarını veya mülk gruplarını ele almalıdır. İlerlemenin uygun göstergeler ile ortaya konması gerekecektir. Bu üç öncelikli alan, bu formun 1. ve 2. bölümlerinde verdiğiniz cevaplarla uyumlu olmalıdır. Bunlar, VII. Faz için DSÖ ile ortak taahhüdünüzün ve ulusal ağınızın VII. Fazdaki değerlendirmesinde temel olarak kullanılacaktır.

Üç öncelikli eylem alanından her biri için lütfen şunları sunun:

- karşılayacağı ihtiyaç dahil olmak üzere öncelikli eylemin kısa bir tanımı, planlanan ana çalışmalar (planlanan müdahaleler için kamutlar dahil) ve beklenen sonuçlar (lütfen 350 kelimeyi aşmayın);
- hangi SDG'lerin ve spesifik SDG hedeflerinden hangilerinin hedeflediği (lütfen kısa bir liste sunun); ve
- ilgili örneğin ele aldığı SDG hedefleriyle ilişkili olarak son yılın ilgili SDG göstergeleri - bu, ulusal ağınız için VII. Fazın değerlendirilmesinde temel rol oynayacaktır (lütfen basit bir liste sunun).

5. Ortaklık ve uyumun güçlendirilmesi

Lütfen, ulusal ağınızın SDG'nin uygulamasıyla; diğer ortaklıkları veya ulusal seviyedeki ağlarla ve ulusal hükümetinizin yürüttüğü ulusal girişimler ve uluslararası ortaklıkları bağını kısa bir açıklama ile sunun. *Lütfen kısa bir liste sunun.*

6. Kapasite geliştirme

Ulusal ağınız üyelerinizde liderliği artırmak, katılımcı yönetimi güçlendirmek, herkes için sağlık geliştirmek ve VII. Faz boyunca sağlıkta eşitsizlikleri azaltmak için eğitim ve kapasite geliştirmeyi nasıl kullanacak? *Lütfen 250 kelimeden az olmak kaydıyla en fazla üç çalışmayı tanımlayın.*

7. Belediye başkanları kampanyası

DSÖ Avrupa Bölge Direktörü, Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatının 20.000 belediye başkanı tarafından imzalanmasına ilişkin bir hedefe sahip olduğunu açıklamıştır. Ulusal ağınız VII. Fazdaki bu kampanyaya nasıl destek verecektir? *Lütfen ulusal belediye birlikleri gibi, ülkenizdeki ve dışındaki ağlar ile önerdiğiniz ortaklıkları dahil edin.*

8. Faz VII kapsamında ulusal ağı genel bakış

Başvurunuzu tamamladıktan ve üye olarak kabul edildikten sonra ulusal ağınız DSO'nün internet sitesinde sitesinde yayınlanacaktır. Lütfen, ulusal ağınızın Faz VII'nin uygulamasına

yönelik genel bakışını sunan ve DSO internet sitesine eklenecek yüksek çözünürlüklü bir fotoğrafını içeren bir açıklama metni sunun. Sunumunuz Ağı üye olmak için neden başvurduğunuz, Faz VII sonuçları kapsamında ulusal ağınızın vizyonunu, ulusal ağın sağlık konusundaki temel ihtiyaçlarını, Faz VII sırasında ulusal ağınızın neleri ele almayı hedeflediğini ve iyi uygulama örneklerini içermelidir. *Bu bilgiler 400 kelimeden az olmalıdır. İlgili internet sitesinin bir başka sayfasında sunulacağı için temel bilgi ve rakamları içermesine gerek yoktur.*

9. İletişim ve irtibat

Sosyal medya detayları (ilgili olanlar):

VII. Faz'ın genel hedefleri

VII. Faz'ın stratejik yönü, Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatını temel alan aşağıdaki üç amaç ile tanımlanmaktadır.

- **Hedef 1:** Herkes için sağlığı ve refahı artırmak ve sağlık eşitsizliklerini azaltmak
- **Hedef 2:** Ulusal, bölgesel ve küresel seviyede örnek oluşturarak liderlik etmek
- **Hedef 3:** DSÖ'nün stratejik önceliklerinin uygulanmasını desteklemek

Özet

Bu kitap, 21. yüzyılda Sağlıklı Şehir projelerinin başarısı için içerik, ilkeler, hedefler ve kritik faktörlere genel bir bakış sunmaktadır. Sağlıklı Şehirler hareketi, 1980'lerde başlayan yeni bir halk sağlığı hareketi olarak hayata geçmiştir. Yerel siyasi liderler için oldukça cazip bir konu olmuştur; geniş bir yelpazede yeni aktörlere ilham vermiş ve hızla yayılmıştır, nihayetinde de şehir sağlığı ve sürdürülebilir kalkınma konularına ilgi gösteren binlerce şehir lideri ve profesyonelinin hayal gücünü ortaya çıkaran, gelişen bir küresel hareket haline gelmiştir. Bugün Sağlıklı Şehirler her zamankinden daha önemli hale gelmiştir. Küresel halk sağlığı, sosyal ve çevresel zorlukların çoğu -ve ayrıca yerküremiz için yeni sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin uygulanması- yerel hareket ve güçlü yerel liderliğe ihtiyaç duymaktadır. Bu kısa yayın, karar vericilere ve profesyonellere yöneliktir. Sağlıklı Şehirler projelerinin başlatılması, yönetilmesi ve uygulanması ile ilgili temel verilerin yanı sıra önemli bilgileri içerir.

Issued in English with the title "CITY LEADERSHIP FOR HEALTH AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT - Critical issues for successful Healthy Cities projects"

© Copyright English Edition 2017, Ministry of Health, Kuwait and Agis D. Tsouros
The translator of this publication is responsible for the accuracy of the translation.
© Turkish Healthy Cities Association, 2019

Translator: Ercüment Yılmaz, Sağlıklı Kentler Birliği
Translation Editor: Prof. Dr. E. Didem Evci Kiraz, SKB Danışma Kurulu Üyesi
Cover and layout: Christophe LANOUX

İngilizce dilinde "CITY LEADERSHIP FOR HEALTH AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT - Critical issues for successful Healthy Cities projects" başlığıyla yayınlanmıştır
© Kuveyt Sağlık Bakanlığı ve Agis D. Tsouros, 2017
Tercümenin doğruluğundan yalnızca tercümanı sorumludur. Sağlıklı Kentler Birliği'nden izin alınmaksızın çoğaltma yapılamaz.
© Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği, 2019

Çeviri: Ercüment Yılmaz, Sağlıklı Kentler Birliği
Çeviri Editörü: Prof. Dr. E. Didem Evci Kiraz, SKB Danışma Kurulu Üyesi
Kapak ve düzen: Christophe LANOUX

ISBN: 978-605-80795-0-2

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

Yazarın Önsözü	4
Belediye Başkanlarına ve Valilere Açık Mektup	5
1. Sağlıklı Şehirler- Küresel bir hareket haline gelen projenin vizyonu, değerleri ve hedefleri	6
2. Sağlıklı Şehirler, başarılı olmak için ne gibi yaklaşımlara sahip olmalı	12
3. Sektörler arasında çalışma: tüm politikalarda sağlık ile bütün toplum ve bütün yönetim yaklaşımları	24
4. Politik liderlik: yerel yönetimlerin rolü, konsensüs oluşturulması ve sağlık ve esenliğe yönelik bağlılığın güçlendirilmesi	30
5. Sağlıklı Şehirler projelerini oluşturmak: Değişimi yönetmek ve inovasyonu teşvik etmek	36
6. Tüm modern Sağlıklı Şehirler için asgari hareket gündemi	40
7. Başarı: Daha iyi sonuçlara ulaşmak için önkoşullar	46

SAĞLIK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA İÇİN ŞEHİR LİDERLİĞİ

Başarılı Sağlıklı Şehirler projeleri
için kritik konular

Agis D. Tsouros

Globalhealthycities.com

Hedef 1

- Eşitsizlikler

Hedef 2

- Liderlik

Hedef 3

- Destek

Hedef 1: Herkes için sağığı ve refahı geliştirmek ve sağık alanındaki eşitsizlikleri azaltmak

Stratejik yaklaşımlar: Faz VII'deki şehirler ve ulusal ağılar aşağıdaki yollarla sağık ve refahı artıracak ve eşitsizlikleri azaltacaktır:

- yönetişimin, güçlendirmenin ve katılımın iyileştirilmesi
- eşitlik ve toplumsal refahı geliştiren kentsel mekanların tasarlanması
- huzurlu bir gezegen için yerel politika ve stratejilerde insanlara yatırımın öncelikli hale getirilmesi.

Hedef 1

- Eşitsizlikler

Hedef 2

- Liderlik

Hedef 3

- Destek

Hedef 2: Ulusal, bölgesel ve küresel ölçekte örnek oluşturarak liderlik etmek

Stratejik yaklaşımlar: Faz VII'deki şehirler ve ulusal ağlar, aşağıdaki yollarla, belediye idarelerinin işleyişinden başlayarak, yerel, ulusal ve küresel ölçekte örnek oluşturarak liderlik edecektir:

- politika ve uygulamada yenilikçilik
- bilgi paylaşımı ve öğrenme
- sağlık ve refah için şehir diplomasisinden yararlanmak
- yerel düzeyde politik uyumun sağlanması
- belediye idareleri aracılığıyla sağlığı ve refahı teşvik etmek

Hedef 1

- Eşitsizlikler

Hedef 2

- Liderlik

Hedef 3

- Destek

Hedef 3: DSÖ'nün stratejik önceliklerinin uygulanmasını desteklemek

Stratejik yaklaşımlar: Faz VII'deki şehirler ve ulusal ağlar aşağıdakiler aracılığıyla DSÖ'nün stratejik önceliklerinin uygulanmasını destekleyecektir:

- a. yerel ve ulusal düzeyde uygulama için bir ortak ve araç olarak hareket etmek
- b. evrensel sağlık kapsamına ulaşmaya çalışmak
- c. küresel halk sağlığı zorluklarıyla mücadele etmek
- d. yerel hizmet sunumunu dönüştürmek
- e. barışçıl ve kapsayıcı toplumları teşvik etmek
- f. yerel düzeyde halk sağlığı kapasitesini artırmak
- g. tüm yönetim düzeyleri arasında uyum oluşturmak

Faz VII'nin ana temaları

Faz VII'nin ana temaları, Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatının altı konusuna dayanmaktadır:

1. şehirlerimizi oluşturan **insanlara** yatırım yapmak;
2. sağlığı ve refahı iyileştiren kentsel **yerler** tasarlamak;
3. sağlık ve refah için daha fazla **katılım** ve ortaklıklar oluşturmak;
4. toplumsal refahı ve ortak mal ve hizmetlere erişimi iyileştirilmek;
5. kapsayıcı toplumlar aracılığıyla **barışı** ve güvenliği teşvik etmek; ve
- 6 gezegenimizi **sürdürülebilir tüketim ve üretim uygulamalarını da kullanarak bozulmalardan korumak.**

Tema 1. Şehirlerimizi oluşturan insanlara yatırım yapmak Sağlıklı bir şehir, toplumsal gelişimde insana odaklanarak ve eşitliği ve katılımcılığı iyileştirmek için insanları daha güçlü hale getirecek yatırımları öncelikli kılarak örnek oluşturur.

Öncelikler

- Pozitif erken çocukluk deneyimleri dahil sağlıklı erken yaşlar
- Sağlıklı yaşlı insanlar
- Savunmasızlığın azaltılması
- Ruh sağlığı ve esenlik
- Yenilenen halk sağlığı kapasitesi
- Sağlıklı beslenme ve kilo
- Alkolün zararlı kullanımının azaltılması
- Tütün kontrolü
- İnsan sermayesi
- Sosyal güven ve sosyal sermaye

Tema 2. Sağlığı ve refahı artıran kentsel mekanlar tasarlamak Sağlıklı bir Şehir, Őehirdeki sosyal, fiziksel ve kültürel alanları aktif bir Şekilde kapsayıcı hale getirme ve herkes için sağlık ve esenlik arayışını kolaylaştıracak bir yere dönüşümünü yönlendirme konusunda örnek oluşturarak liderlik eder.

Öncelikler

- Sağlıklı mekanlar ve ortamlar
- Sağlıklı kentsel planlama ve tasarım
- Sağlıklı ulaşım
- Yeşil alanlar
- Enerji ve sağlık

Tema 3. Sağlık ve esenlik için daha fazla katılım ve ortaklıkları teşvik etmek Sağlıklı bir şehir, tüm bireylerin ve toplulukların kendilerini ve yaşadıkları, çalıştıkları, sevdikleri ve oynadıkları yerleri etkileyen kararlara katılımını sağlayarak örnek oluşturarak liderlik eder

Öncelikler

- Sağlıklı yaşlı insanlar
- Savunmasızlığın azaltılması
- Daha fazla fiziksel aktivite
- Dönüştürülmüş hizmet sunumu
- Sağlık okuryazarlığının artırılması
- Kültür ve sağlık

Tema 4. Toplumsal refahı ve ortak mal ve hizmetlere erişimi iyileştirilmek Sağlıklı bir şehir ortak mal ve hizmetlerin değer temelli yönetişimi yoluyla daha fazla toplumsal refah ve daha güçlü varlığa yönelik harcadığı çaba ile örnek oluşturarak liderlik eder

Öncelikler

- Toplumsal esneklik
- Sağlıklı yaşlı insanlar
- Ruh sağlığı ve esenlik
- Sağlıklı barınma ve kentsel yen
- Sağlıklı kentsel planlama ve tasarım
- Sağlık ve esenlik bir başarı göstergesidir
- Adil ve sürdürülebilir kalkınma için dönüştürücü ekonomik modeller
- Sağlığı teşvik eden, adil ve sürdürülebilir kalkınma için etige yatırım
- Yerel seviyede evrensel sosyal koruma
- Sağlığın ticari belirleyicileri

Sağlığın ticari belirleyicisi, ticari hedef ile halk sağlığı hedefi arasında derin bir çatışmanın olduğu bir mal veya hizmet anlamına gelir: buradaki halk sağlığı hedefi, mal veya hizmetin rasyonel olarak kullanımını sağlamakken, ticari hedef ise o mal veya hizmetin kullanımını veya tüketimini artırmaktır; veya başka bir şekilde halk sağlığı hedefi bir mal veya hizmetin erişilebilirliğini veya ulaşılabilirliğini artırmakken, ticari hedef o mal veya hizmetin erişilebilirliğini veya ulaşılabilirliğini azaltmaktır.¹⁵

Tema 5. Kapsayıcı toplumlar aracılığıyla barışı ve güvenliğı geliştirmek Sağlıklı bir şehir, insanları tüm politika ve çalışmaların merkezine yerleştirirken mekanlara, katılıma, refaha ve yerküremize odaklanan kapsayıcı toplumlar vasıtasıyla barışı teşvik ederek örnek oluşturur

Öncelikler

- Barış için bir köprü olarak sağlık
- Sağlıklı yerler üzerinden barış
- şiddet ve yaralanmaların önlenmesi
- İnsan güvenliğı
- Sağlık güvenliğı
- Ruh sağlığı ve esenlik

Tema 6. Sürdürülebilir tüketim ve üretim uygulamalarından da yararlanarak yerküreyi bozulmalardan korumak Sağlıklı bir şehir, hem dahili ve hem harici politikaların tamamının merkezinde gezegenimizin korunmasının konusunun yer almasını sağlayarak liderlik eder

Öncelikler

- İklim değişikliğinin azaltılması ve adaptasyon
- Biyoçeşitliliğin korunması ve kentsel dönüşüm
- Sağlığı geliştiren ve sürdürülebilir belediye politikaları
- Atık, su ve sanitasyon

ŞEHİR SAĞLIK PROFİLİ EĞİTİMİ

25-26 Mart 2021 / Online

Prof. Dr. E. Didem Evcı Kiraz

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Halk Sağlığı
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi
SKB Danışma Kurulu Üyesi

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

05326110871

e-mail: devci@yahoo.com

<http://www.profedidemevcikiraz.com>

<https://sehirsagligiurbanhealth.blogspot.com/>

<http://sehirsagligi.blogspot.com>

@urbanhealth.sehirsagligi

@edekiraz

<https://www.linkedin.com/in/profedidemevcikiraz>

1. GÜN PROGRAMI

25 Mart 2021 PERŞEMBE

13.30-13.45 : Hoş Geldiniz

Murat Ar

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

13.45-14.00 : Şehir Sağlık Profili Nedir ve Neden Hazırlanmalıdır?

Murat Ar

14.00-14.30 : Şehir Sağlığı Kavramı ve Günümüzdeki Önemi

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

14.30-15.00 : Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatı,
DSÖ 13. Genel Çalışma Programı, 2019-2023
DSÖ VII. Faz Sağlıklı Şehirler Deklerasyonu,
Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Deklarasyonu

Murat Ar

15.00-15.15 : Ara

15.15-15.45 : 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Araş.Gör.H.Çisem Akyıldız

15.45-16.30 : VII. Faz Rehberi: Stratejik ve Genel Hedefler,
Ana Temalar ve Öncelikler

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

16.30-17.00 : Soru ve Cevaplar

1.Günün Sonu